



PROVIDENTIA-TERREIN

Natuurwaarden Providentia-terrein

in Sterksel (Heeze)

februari 2008

colofon

opdrachtgever

Kempenhaeghe
Postbus 61
5590 AB Heeze
telefoon: +31.(0)40.2279199

opdrachtnemer

Nieuwland Advies
Haagsteeg 4
Postbus 522, 6700 AM Wageningen

telefoon: +31.(0)317.467.246
fax: +31.(0)317.467.200
e-mail: advies@nieuwland.nl
www.nieuwlandadvies.nl

adviserende bureaus:

Nieuwland Advies
SOVON
VZZ

vormgeving

Nieuwland Advies

copyright

6332 HPN © 2007 Nieuwland Advies, Wageningen

Niets uit deze uitgave mag worden veeleelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur(s).

Deze uitgave is met de grootste zorgvuldigheid opgesteld. Noch de makers, noch de uitgever stellen zich echter aansprakelijk voor eventuele schade als gevolg van eventuele onjuistheden en/of onvolkomenheden in deze uitgave.

VOORWOORD

Het bestuur van Providentia is voornemens haar terrein in Sterksel in Noord-Brabant her in te richten. Hierbij zou het terrein naast de zorgfunctie ook andere functies krijgen.

Bij ruimtelijke plannen moet duidelijk zijn wat de gevolgen zijn voor beschermde planten- en diersoorten.

Het bestuur van Providentia heeft Nieuwland Advies te Wageningen opdracht gegeven de natuurwaarden van het terrein in Sterksel in beeld te brengen. Gespecialiseerd onderzoek naar het voorkomen van vleermuizen heeft plaatsgevonden door de VZZ (Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming). Het onderzoek naar de broedvogels van het Providentia-terrein is uitgevoerd door SOVON.

Nieuwland Advies heeft het onderzoek naar planten, reptielen, amfibieën en vissen voor haar rekening genomen en de integrale rapportage opgesteld.



natuurlijk droog grasland

SAMENVATTING

In 2007 is er in verband met mogelijke functieveranderingen onderzoek gedaan naar de (beschermde) natuurwaarden van het Providentia-terrein te Sterksel.

Planten, reptielen, amfibieën, vissen en dagvlinders zijn onderzocht door Nieuwland Advies; de VZZ heeft de vleermuisfauna voor haar rekening genomen en SOVON de avifauna (vogels). De inventarisaties hebben plaatsgevonden op basis van gestandaardiseerde methoden.

Het Providentia-terrein bleek niet bijzonder waardevol voor planten. De belangrijkste terreintypen voor planten waren de graslandjes en de bermen met plantensoorten van droge, voedselarme omstandigheden. Er zijn drie tabel 1- en één tabel 2-soort aangetroffen.

De belangrijkste waarde van het terrein voor de zoogdieren had betrekking op de vleermuizen; er zijn zowel verblijfplaatsen als vlieg- en foerageerroutes vastgesteld. De meeste zoogdiersoorten behoren tot tabel 1; de Eekhoorn behoort tot de tabel 2-soorten en de vleermuizen hebben het zwaarste beschermingsniveau (tabel 3). Voor vogels is het Providentia-terrein waardevol door het voorkomen van diverse Rode lijst-soorten (Groene specht). De 'ouder' wordende bosopstanden en de afwisseling in terreintypen staan aan de basis van de avifaunistische waarde.

Voor de reptielen, amfibieën, vissen en dagvlinders heeft het Providentia-terrein een beperkte waarde. In 2007 is mogelijk alleen de Levendbarende hagedis (tabel 2-soort) waargenomen; van de overige groepen zijn geen beschermde soorten aangetroffen.

Voor behoud en verdere ontwikkeling van de (beschermde) natuurwaarden van het Providentia-terrein is het volgende belang:

- behoud afwisseling tussen open en besloten gedeelten,*
- behoud diversiteit bosopstanden,*
- behoud bijzondere elementen (zolders van gebouwen, poelen, lanen),*
- voortzetting ´natuurlijk´ beheer.*

Een eventuele functiewijziging op delen van het Providentia-terrein dient getoetst te worden aan de beschermde natuurwaarden (Flora- en faunawet).

INHOUD

Voorwoord

Samenvatting

hoofdstuk 1: Inleiding **09**

1.1 aanleiding 09

1.2 flora- en faunawet 10

hoofdstuk 2: Resultaten **13**

2.1 bronneninventarisatie 13

2.2 veldinventarisatie 13

hoofdstuk 3: Korte analyse **17**

hoofdstuk 4: Waardering **21**

hoofdstuk 5: Conclusies en aanbevelingen **23**

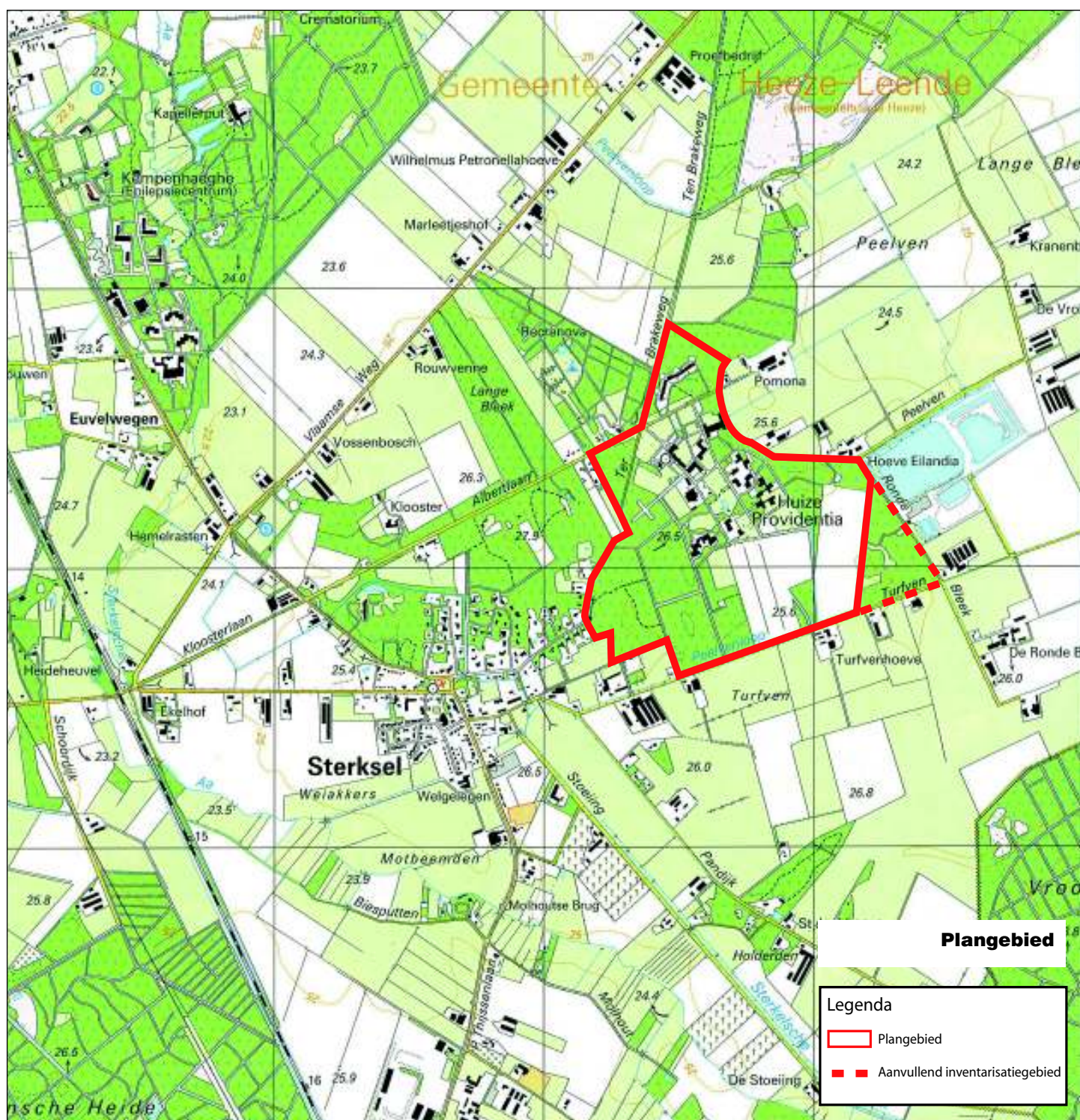
Verklarende woordenlijst **25**

Literatuur en bronnen **27**

Bijlagen **29**

1. plantensoorten Providentia-terrein 2007 29

2. diersoorten 30



INLEIDING

1.1 Aanleiding

Het bestuur van Providentia is voornemens om haar terrein in Sterksel (Heeze) her in te richten. Hierbij bestaat de mogelijkheid dat het terrein naast de zorgfunctie ook andere functies krijgt.

Het terrein van Providentia in Sterksel bestaat nu uit diverse gebouwen, parkachtige structuren en grote oppervlakten bos en agrarische percelen.

Sinds 1 april 2002 is in Nederland de Flora- en faunawet van kracht. Deze wet richt zich op de bescherming van de in het wild levende planten en dieren. De Flora- en faunawet gaat uit van het 'nee, tenzij', beginsel. Beschermen staat voorop. In de praktijk betekent dit dat bepaalde handelingen ten aanzien van planten en dieren slechts onder strikte voorwaarden mogelijk zijn.

Bij de ontwikkeling van ruimtelijke plannen moet vooraf duidelijk zijn of er mogelijke nadelige consequenties voor beschermde inheemse planten- of diersoorten zijn. Bij het beoordelen van ontheffingsaanvragen wordt onderscheid gemaakt in verschillende categorieën van soorten (tabel 1, 2, 3-soorten en vogelsoorten). Gelet op het voorgaande wil het bestuur van Providentia inzicht krijgen in de beschermde planten- en diersoorten van het terrein bij Sterksel.

Doel van het natuuronderzoek op het Providentia-terrein te Sterksel

Het doel van het natuuronderzoek op het Providentia-terrein te Sterksel is om een zo volledig mogelijk beeld te krijgen van de te beschermen planten- en diersoorten en welke maatregelen nodig zijn om deze te behouden.

Plangebied

Het plangebied ligt ten oosten van Sterksel (Noord-Brabant) en ten zuiden van de Strabrechtse Heide (zie figuur Plangebied).

1.2 Flora- en faunawet

Sinds 2002 is in Nederland de Flora- en faunawet van kracht. Deze wet richt zich op de bescherming van in het wild levende planten en dieren. De bescherming van de onder de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn vallende soorten verloopt ook via de Flora- en faunawet.

Wanneer een gemeente of anderen ruimtelijke plannen ontwikkelen, is het noodzakelijk om vooraf goed te beoordelen of er mogelijke nadelige consequenties voor beschermde inheemse planten- of diersoorten zijn.

Tijdens de uitwerking van plannen moet de initiatiefnemer onder andere het volgende in kaart brengen:

- welke beschermde planten- en diersoorten komen in of nabij het plangebied voor,
- leidt het realiseren van het plan of de uitvoering van werkzaamheden tot handelingen die strijdig zijn met bepalingen uit de Flora- en faunawet?

In 2005 is een zogenaamd 'Vrijstellingenbesluit Flora- en faunawet' (AMvB) ingegaan. Dit geldt met name voor de uitwerking van werkzaamheden in het kader van:

- bestendig beheer en onderhoud,
- bestendig gebruik,
- ruimtelijke ontwikkelingen.

Hierbij zijn vier categorieën beschermde soorten aangewezen.

Tabel 1 uit de Flora- en faunawet: Algemene soorten

Voor de soorten van deze tabel geldt de lichtste vorm van bescherming. Er hoeft bij voornoemde werkzaamheden geen ontheffing te worden aangevraagd en werken met een gedragscode is niet nodig. Wel blijft de zorgplicht van kracht.

Tabel 2 uit de Flora- en faunawet: Overige soorten

Voor deze soorten is een ontheffing nodig voor schadelijke ingrepen, behalve indien gewerkt wordt met een door het Ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode. Meestal wordt bij een ontheffingsaanvraag een 'lichte toets' toegepast; dit betekent dat het voortbestaan van de soort niet in gevaar mag komen.

Tabel 3 uit de Flora- en faunawet: Soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn en bijlage 1 van de AMvB

Deze soorten hebben de zwaarste bescherming. Voor sommige werkzaamheden (zie hiervoor) kan met een gedragscode gewerkt worden. In andere gevallen of indien sprake is van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting dient een ontheffing te worden aangevraagd waarvoor de 'uitgebreide' toets geldt.

Vogelsoorten

Alle vogelsoorten zijn in Nederland gelijk beschermd. Voor de hiervoor genoemde werkzaamheden geldt een vrijstelling als er gehandeld wordt op basis van een gedragscode. In veel gevallen zal geen ontheffing nodig zijn als de werkzaamheden buiten het broedseizoen vallen; enkele vogelsoorten zoals bijvoorbeeld de Steenuil zijn jaarrond beschermd.

Zorgplicht

Naast bovenstaande verplichtingen voor beschermde soorten geldt bovendien voor alle planten- en diersoorten, de zogenaamde zorgplicht. In de zorgplicht is opgenomen dat alle planten en dieren een intrinsieke waarde hebben en onvervangbaar zijn.

De zorgplicht is een fatsoenseis en houdt in dat bij menselijk handelen voldoende zorg in acht genomen wordt om in het wild levende planten en dieren zoveel mogelijk te beschermen.



Bosopstand o.a. met Berk)

RESULTATEN

2.1 Bronneninventarisatie

Hierbij zijn gegevens opgevraagd bij en/of geraadpleegd:

- Natuurloket
Van de relevante km-hokken is nagegaan of bekend is of er beschermde soorten zijn waargenomen. Uit de gegevens van het Natuurloket bleek dat vrijwel geen onderzoek is verricht naar natuurwaarden in het grootste deel van het Providentia-terrein (uitgezonderd enkele globale onderzoeken waaronder broedvogels).
- Provincie Noord-Brabant: Relevante recente gegevens over het Providentia-terrein zijn niet aanwezig bij de provincie.
- Verspreidingsatlassen van:
 - zoogdieren,
 - vleermuizen,
 - reptielen en amfibieën,
 - dagvlinders.

In bijlage 2 zijn de gegevens uit de verschillende verspreidingsatlassen aangegeven. Veelal gaat het hier om gegevens van 5 x 5 km-hokken. De gegevens van de zoogdieren (inclusief vleermuizen) zijn relatief oud.

2.2 Veldinventarisatie

Flora (Hogere planten)

Werkwijze

Het Providentia is drie keer geïnventariseerd op hogere planten via het lopen van een inventarisatie-ronde. Bijzondere elementen zoals droge graslanden zijn apart geïnventariseerd.

Bos	Bochtige smele	Wilde lijsterbes
	Braam	Wijfjesvaren
	Grove den	Zomereik
Grasland (droog)	Boerenwormkruid	St. Janskruid
	Grasklokje	Struikhei
	Schapezuring	Zandblauwtje
Grasland (ruig)	Jacobskruid	Slangenkruid
	Knoopkruid	Vijfvingerkruid
	Kropaar	Witbol
Akkers	Vogelmuur	Spiesmelde
Beek (inclusief talud)	Gewone dotterbloem	Pinksterbloem
	Grote waterweegbree	Sterrenkroos
Grasbermen in bos en langs wegen	Brede wespenorchis	Hondsdrif
	Havikskruid spec.	Witte klaver

Resultaten

In bijlage 1 staan alle aangetroffen plantensoorten van de inventarisatie van 2007.

Er zijn circa 80 soorten aangetroffen. Hierboven staan enkele soorten van de verschillende terreintypen.

De Gewone dotterbloem komt voor in de Peelvenloop; in de droge graslanden zijn zowel het Rapunzelklokje als het Grasklokje aangetroffen.

Er zijn vier beschermde plantensoorten aangetroffen, namelijk:

- Brede wespenorchis t-1¹
- Gewone dotterbloem t-1
- Grasklokje t-1
- Rapunzelklokje t-2

Fauna

Zoogdieren

In bijlage 2 staan zoogdierwaarnemingen uit het relevante 5 x 5 km-hok (de gegevens zijn relatief oud). Het aantal zoogdieren (uitgezonderd vleermuizen) is beperkt en bestaat uit vrij algemene soorten.

Vleermuizen

Op het Providentia-terrein te Sterksel zijn minimaal 6 vleermuissoorten aangetroffen (zie bijlage 2) waaronder de Gewone grootovleermuis en de Franjestaart. Van enkele soorten zijn veel waarnemingen gedaan zoals van de Gewone dwergvleermuis; andere soorten zijn slechts één keer of enkele malen waargenomen (Koelman & Regelink, 2007).

Er zijn van enkele soorten verblijfplaatsen aanwezig op het Providentia-terrein zoals de zolder van de kerk en het voormalig kloostergebouw. Laanstructuren worden gebruikt als vliegroutes; dit geldt met name voor de bomenlaan aan de zuidoostkant. Zomerverblijfplaatsen in bomen zijn in potentie aanwezig; in 2007 zijn tijdens de inventarisatie geen aanwijzingen gevonden dat deze gebruikt worden door vleermuizen.

¹ Aanduiding van tabel van de Flora- en faunawet

Soort	Foeragerend/ passerend	Vliegroute	Zomerverblijf- plaats	Paarverblijf/
Gewone dwergvleermuis	X	X	X	X
Laatvlieger	X	X		
Gewone grootoorvleermuis	X	X	X	
Myotis/Plecotus sp.indet.	X	X		
Franjestaart		X		
Watervleermuis		X		
Rosse vleermuis	X			

Tabel 1: Overzicht van het landschapsgebruik van de in het onderzoeksgebied aanwezige soorten vleermuizen.

Hierboven staat een samenvattend overzicht van het landschapsgebruik door de in het plangebied aanwezige soorten vleermuizen.

Vogels

In bijlage 2 staan de resultaten (soortenlijst) van de broedvogelkartering van SOVON (Kok, 2007). Er zijn in totaal 33 verschillende broedvogels aangetroffen, het grootste aandeel hiervan werd ingenomen door kleine zangvogels waaronder relatief hoge aantallen Vinken, Koolmezen en Goudhaantjes. In de oudere bossen zijn veel verschillende vogels aangetroffen, naast zangvogels ook spechten waaronder Grote bonte specht.

Andere aangetroffen vogels zijn Buizerd, Sperwer (Nieuwland Advies), Kerkuil en Bosuil (VZZ). Broedplaatsen van deze soorten zijn niet bekend, uitgezonderd de Kerkuil die waarschijnlijk nestelt in de kerk.

Reptielen en amfibieën

In bijlage 2 staan de bekende waarnemingen van de reptielen en amfibieën uit het relevante 5 x 5 km-hok en of de soort in 2007 is aangetroffen. Mogelijk is de Levendbarende hagedis op het terrein aanwezig, hoewel er sprake is van een marginaal biotoop (bosrand met ruigtkruiden). De meeste waarnemingen van amfibieën zijn in 2007 gedaan in de Peelvenloop. De waarneming van de Alpenwatersalamander is niet bevestigd. In de poel van het zuidelijk deel van het terrein is alleen de Bruine kikker aangetroffen; de poel kenmerkt zich door een 100% kroosbedekking en een modderlaag.

Vissen

Er zijn slechts twee viswaarnemingen bekend van het relevante 5 x 5 km-hok (RAVON, diverse jaren). Het gaat om beide stekelbaarssoorten. Bij de inventarisatie van 2007 is de Peelvenloop bemonsterd; slechts op enkele plaatsen stond water – hier zijn geen vissen aangetroffen.

Dagvlinders

Op het Providentia-terrein zijn in 2007 14 dagvlindersoorten aangetroffen (zie bijlage 2). Het gaat om soorten van bossen (Bont zandoogje), ruigten (Distelvlinder), ruige graslanden (Icarusblauwtje) en droge, voedselarme graslanden (Kleine vuurvlinder).



Rapunzelklokje

KORTE ANALYSE

Flora/vegetatie

De meeste plantensoorten zijn aangetroffen in de 'natuurlijke' graslandjes en bermen. De aangetroffen plantensoorten zijn indicatief voor droge, voedselarme omstandigheden zoals bijvoorbeeld Struikheide en Schapezuring.

Ook komen er ruigere, iets voedselrijkere graslandvegetaties voor, mogelijk als gevolg van achterstallig beheer; plantensoorten zoals Witbol en Kropaar zijn daar dominant. Bij een natuurlijk maaibeheer kunnen op termijn in deze graslanden zeldzame plantensoorten voorkomen.

De ondergroei van de bossen is ook indicatief voor voedselarme en droge omstandigheden; er komen als gevolg van schaduwwerking weinig kruidachtigen voor. Langs bospaden komen soorten voor zoals Brede wespenorchis en Havikskruid, mogelijk is de bodem hier wat voedselrijker.

De akkers zijn arm aan soorten; door het intensieve gebruik (en mestgift) komen er vrijwel geen plantensoorten voor. De voorkomende soorten hebben een pionierskarakter en duiden op hoge voedselrijkdom.

De plantensoorten in de beek wijzen op matig voedselrijke tot voedselrijke omstandigheden; het zijn veelal plantensoorten die tijdelijk droogvallen kunnen 'overleven'. Plaatselijk zijn er plantensoorten op het talud (oeverzone) aanwezig van matig voedselrijke bodems zoals Gewone dotterbloem en Pinksterbloem. De watervegetatie in de poel (dominantie van kroos) duidt op voedselrijke omstandigheden (mogelijk veroorzaakt door instromend water afkomstig van een nabijgelegen akker).

Fauna

Zoogdieren

De zoogdierfauna van het Providentia-terrein bestaat uit soorten van bossen en opgaande beplantingen waaronder Bosmuis, Eekhoorn en soorten van ruigten, struweel en bossen, afgewisseld met graslanden zoals Wezel maar ook vleermuizen (zie Koelman & Regelink, 2007).

De combinatie van (zomer)verblijfplaatsen in bebouwing en grootschalig bosgebied met lanen en landbouwgronden staan aan de basis van de vleermuisfauna.

Voor behoud (en mogelijk verdere ontwikkeling) van de vleermuisfauna zijn de volgende aspecten van belang:

- behoud van vliegroutes; dit geldt met name voor de laanstructuur van de boscomplexen en de bomenlaan aan de zuidoostkant van het terrein,
- behoud van de verblijfplaatsen van de Gewone dwergvleermuis en Gewone grootoorvleermuis in de kerk en het voormalige kloostergebouw,
- behoud van potentiële verblijfplaatsen in bomen (bomen met spechtgaten, spleten en dergelijke); op termijn kan dit de mogelijkheden voor de vleermuisfauna vergroten.

Vogels

De vogelstand (avifauna) van het Providentia-terrein bestaat vooral uit kleine zangvogels van enerzijds parkachtige structuren met bebouwing (centrale gedeelte van het Providentia-terrein) en anderzijds van naald- en loofbossen. De bosvogelsamenstelling is min of meer kenmerkend voor 'ouder' wordend bos; soorten zoals Boomklever, Matkop en Grote bonte specht duiden daar op.

Opvallend is dat er geen broedgevallen van roofvogels op het Providentia-terrein zijn vastgesteld ondanks de ogenschijnlijk goede omstandigheden (landschappelijke opbouw met afwisseling in bossen en open gedeelten in relatief rustig gebied). Wel zijn er regelmatig foeragerende roofvogels op het terrein waargenomen. Ook kritische struweelvogelsoorten (zoals Geelgors) komen niet voor terwijl struweelachtige terreintypen, bosranden en singels wel aanwezig zijn op het Providentia-terrein.

Volgens de VZZ komen zowel de Kerkuil als de Bosuil voor op het Providentia-terrein. De Kerkuil zou gebroed hebben op de zolder van de kerk waar ook vleermuizen verblijven.

Belangrijk voor het behoud en ontwikkeling van de avifauna van het Providentia-terrein is:

- diversiteit aan bos behouden (via beheer),
- afwisseling tussen open en besloten gedeelte behouden,
- behoud van 'ouder' bos en 'oudere' bomen (Spechtengaten),
- behoud van mogelijke broedlocaties voor Kerkuil (kerk en voormalig klooster).

Reptielen

Hoewel ogenschijnlijk voor zowel Hazelworm als Levendbarende hagedis plaatselijk geschikt leefgebied voorkomt, zijn er vrijwel geen waarnemingen gedaan van beide soorten (mogelijk één waarneming van de Levendbarende hagedis). Het voortzetten van het beheer op de schrale graslanden en het scheppen van geleidelijke overgangen tussen bos en open terreinen onder andere ook langs zandwegen kan het leefgebied van de genoemde soorten vergroten en verbeteren.

Amfibieën

Voor de in 2007 aangetroffen soorten zijn de deelleefgebieden aanwezig hoewel de voortplantingswateren niet optimaal zijn. Dit geldt voor de Peelvenloop (droogvallend) en voor de poel in het bos (dicht kroosdek).

Het vergroten van het aantal voortplantingswateren (zoals poelen) kan de situatie voor amfibieën verbeteren, mogelijk ook voor de Alpenwatersalamander die in de buurt van het

Providentia-terrein is aangetroffen (RAVON, diverse jaren).

Vissen

Het zal duidelijk zijn dat door het vrijwel ontbreken van permanent watervoerende elementen er bijna geen vissoorten zijn aangetroffen. In 2007 zijn in de Peelvenloop geen vissen aangetroffen; grote delen van het inventarisatie seizoen 2007 stond de Peelvenloop droog..

Dagvlinders

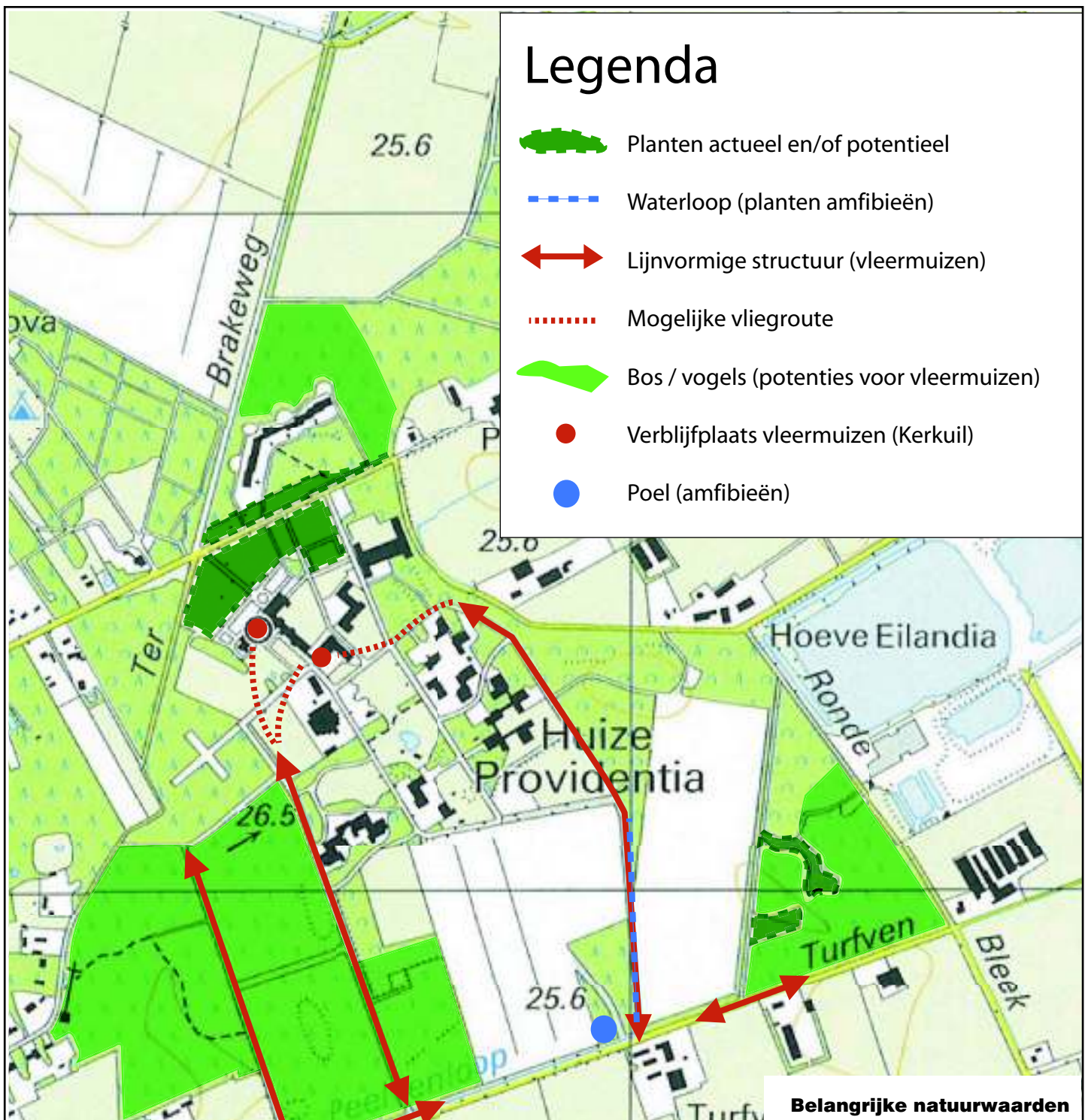
Algemene dagvlindersoorten zijn goed vertegenwoordigd op het Providentia-terrein; met name in de omgeving van de Heemtuin met afwisselend droge, voedselarme graslanden en voedselrijkere ruigten en opgaande beplantingen komen veel dagvlinders voor. Kritische soorten zijn niet aangetroffen.

De loofbossen hebben potenties voor soorten zoals Kleine ijsvogelvlinder.

Door voortzetting (en plaatselijk nog verbetering) van het maaibeheer van graslanden zijn op termijn kritische dagvlindersoorten te verwachten. Het ontwikkelen van ruigten en wilgenstruwelen, onder andere langs de Peelvenloop en aanliggende bossen kan de mogelijkheden vergroten voor kritische dagvlindersoorten zoals de Kleine ijsvogelvlinder (Wilde kamperfoelie – waardplant van de rups van de Kleine ijsvogelvlinder – is op enkele plaatsen op het Providentia-terrein aangetroffen).

Legenda

-  Planten actueel en/of potentieel
-  Waterloop (planten amfibieën)
-  Lijnvormige structuur (vleermuizen)
-  Mogelijke vliegroute
-  Bos / vogels (potenties voor vleermuizen)
-  Verblijfplaats vleermuizen (Kerkuil)
-  Poel (amfibieën)



Belangrijke natuurwaarden

Belangrijke natuurwaarden van het Providentia-terrein staan aangegeven op de figuur 'Belangrijke natuurwaarden'.

Flora/vegetatie

De floristische waarde van het Providentia-terrein is beperkt. Het merendeel van de aangetroffen soorten is zeer algemeen in Nederland.

Er komen vier beschermde plantensoorten voor op het Providentia-terrein waaronder drie tabel 1-soorten en één tabel 2-soort van de Flora- en faunawet.

Fauna

Zoogdieren

Het Providentia-terrein is niet bijzonder waardevol voor zoogdieren met uitzondering van de vleermuizen. Van laatstgenoemde groep is één Rode lijst-soort aangetroffen, namelijk de Franjestaart.

De meeste zoogdiersoorten behoren tot tabel 1 van de Flora- en faunawet. De Eekhoorn is een tabel 2-soort en de vleermuizen behoren tot de tabel 3 (zwaarste beschermingsniveau).

Vogels

De avifauna van het Providentia is waardevol, onder andere door het voorkomen van een aantal Rode lijst-soorten waaronder Zwarte specht en mogelijk bijzondere soorten zoals Kerkuil en Bosuil.

Vrijwel alle vogelsoorten zijn beschermd.

Reptielen

Voor reptielen is het Providentia-terrein niet bijzonder waardevol; de Hazelworm (niet aangetroffen in 2007) staat op de Rode lijst.

De Levendbarende hagedis en de Hazelworm zijn beschermd en behoren respectievelijk tot de tabel 2- en tabel 3-soorten van de Flora- en faunawet.

Amfibieën

Het Providentia-terrein heeft een zeer beperkte waarde voor amfibieën; er komen alleen zeer algemene soorten voor, slechts op enkele plaatsen en in lage aantallen.

Alle amfibieën zijn beschermd. De in 2007 aangetroffen soorten behoren tot tabel 1 van de Flora- en faunawet.

Vissen

Voor de visfauna heeft het Providentia-terrein geen waarde.

Er zijn geen beschermde vissoorten bekend van het Providentia-terrein.

Dagvlinders

Voor dagvlinders is het Providentia-terrein van lokaal belang.

Er zijn geen beschermde dagvlinderssoorten bekend van het Providentia-terrein.

CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Conclusies

- Het veldonderzoek van 2007 heeft een betrouwbaar beeld geleverd van de flora en fauna van het Providentia-terrein.
- De floristische waarde van het terrein is beperkt; wel zijn de potenties aanwezig voor een verhoging van de floristische waarden. Dit laatste geldt met name voor de droge, voedselarme graslandjes en bermen.
- De faunistische waarde van het Providentia-terrein wordt bepaald door de vleermuizen en vogels.
Voor de overige (onderzochte) diergroepen is het terrein van beperkte waarde.
- Er komen diverse beschermde planten- en diersoorten voor waaronder:
 - Rapunzelklokje tabel 2
 - vleermuizen tabel 3
 - Eekhoorn tabel 2
 - vogels vogelsoorten (waaronder diverse Rode lijst-soorten)
 - reptielen tabel 2.
- Van belang voor behoud (mogelijk verdere ontwikkeling) van de natuurwaarden van het Providentia-terrein is het volgende van belang:
 - behoud afwisseling in open en besloten delen,
 - behoud diversiteit aan bossen,
 - voortzetting 'natuurlijk' beheer, met name van bermen en graslandjes,
 - behoud bijzondere elementen zoals kerk, voormalig kloostergebouw, poel, lanen.

Aanbevelingen

- De planvorming toetsen aan de (beschermde) natuurwaarden van het Providentia-terrein; dit in het kader van de Flora- en faunawet,
- Natuurlijk beheer voortzetten en plaatselijk nog verbeteren, mogelijkheden hiervoor zijn:
 - extensief maaibeheer graslandjes en bermen (jaarlijks maaien en afvoeren),
 - ontwikkelen van geleidelijke overgangen tussen graslandjes en bos en langs lanen en de bosopstanden,
 - poel vrijzetten van bomen.
- Enkele poelen graven, met name in de omgeving van de bestaande poel; hier dient geen water van intensief gebruikte landbouwpercelen in terecht te komen.

VERKLARENDE WOORDENLIJST

Abiotisch	Behorend tot de niet-levende natuur.
Aquatisch	Tot het water behorend.
Biotisch	Behorend tot de levende natuur.
Biotoop	Woongebied van een (groep van) organisme(n).
Diversiteit	Verscheidenheid.
Ecologie	Wetenschap die de relaties tussen levende systemen en hun omgeving bestudeert.
Ecologische hoofdstructuur	Samenhangend stelsel van landschapselementen van kerngebieden natuurontwikkelingsgebieden en verbindingszones dat bijdraagt aan verspreidingsbewegingen van planten- en diersoorten.
Ecologische verbinding	Gebieden of structuren die verbreiding en uitwisseling van planten- en diersoorten tussen natuurgebieden mogelijk maken.
Ecosysteem	Functioneel relatiestelsel afgegrensd in tijd en ruimte waarin zich onder de elementen levende organismen bevinden.
Eurytoop	Vissoorten die in een brede range van voorwaarden kunnen voorkomen.
Fauna	Dierenwereld.
Flora	Plantenwereld.
Foerageren	Voedsel zoeken.
Gradiënt	Geleidelijke overgang in de ruimte, bijvoorbeeld droog-nat.
Juveniel	Nog niet volwassen dier.

Kerngebied (Natuurkerngebied)	Bestaande, grotere natuurgebieden met in (inter)nationaal opzicht belangrijke, duurzame te behouden ecosystemen.
Kwel	Opwelling van water uit de ondergrond.
Levensgemeenschap	(Functioneel) stelsel van elkaar beïnvloedende verschillende soorten organismen tezamen gebonden aan een bepaald milieu.
Limnofiel	Een voorkeur hebben voor habitats met langzaamstromende tot stilstaande wateren.
Milieu	Het geheel van abiotische en biotische factoren dat op een organisme of levensgemeenschap inwerkt.

Mitigatie	Het treffen van verzachtende maatregelen.
Monitoring	Het volgen van de ontwikkelingen in de tijd aan de hand van een of meer parameters (bijvoorbeeld flora).
Rheofiel	Gebonden aan/met een voorkeur voor stromend water.
Semi-aquatisch	In het water en op het land levend (bijvoorbeeld amfibieën).
Stapsteen	Punt- of vlakvormig element in het landschap (poel, bos) dat de verspreiding van diersoorten vergemakkelijkt.
Terrestrisch	Op het land voorkomend.
Waterhuishouding	De wijze waarop water in een bepaald gebied opgenomen, verplaatst, gebruikt, verbruikt en afgevoerd wordt

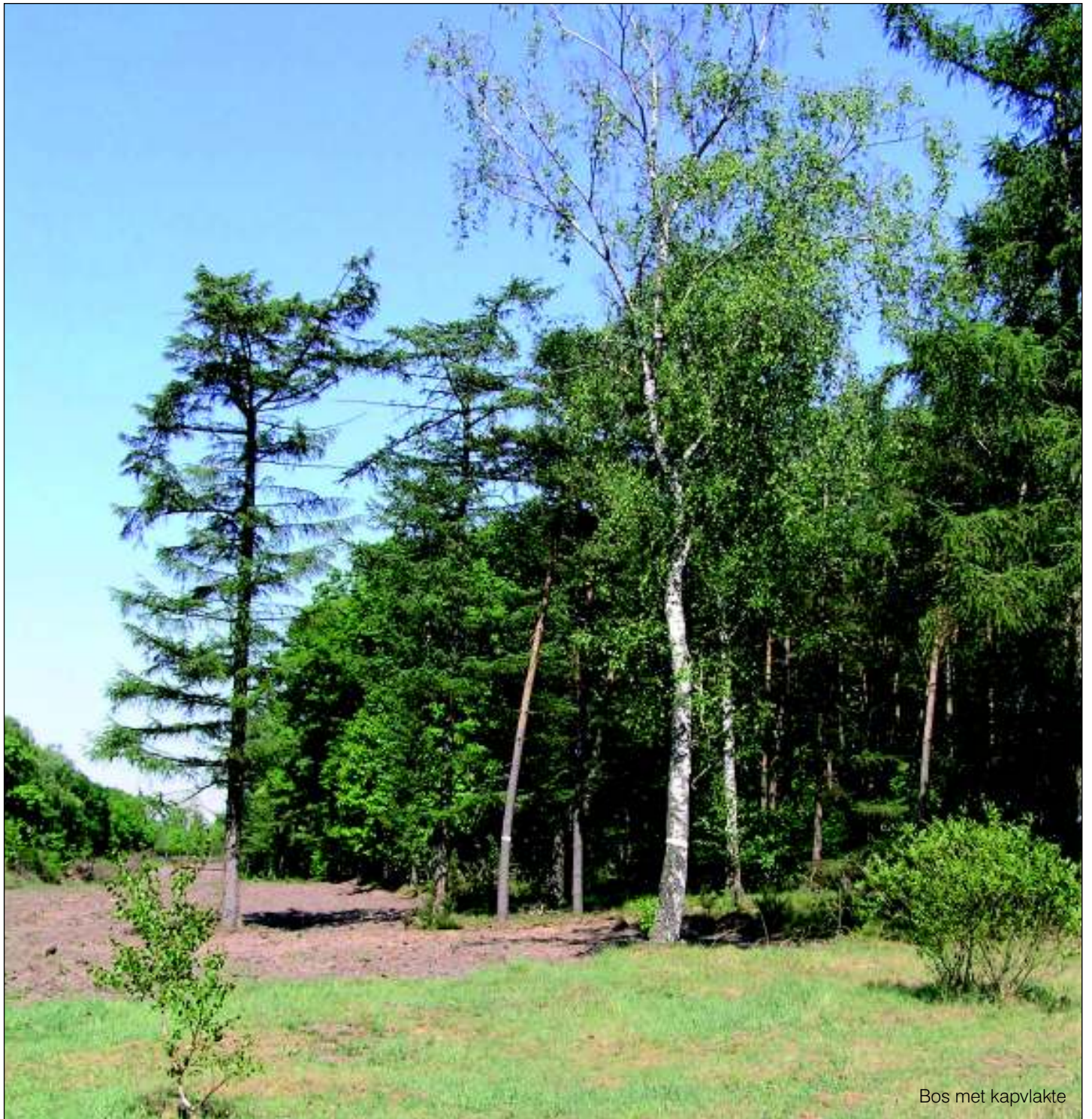
LITERATUUR EN BRONNEN

Literatuur

- Broekhuizen, S. e.a. (1992) Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Utrecht.
- Bos, F. e.a. (2006) De dagvlinders van Nederland. Utrecht.
- Koelman, R.M. & J.R. Regelink (2007) Vleermuisinventarisatie Providentia-terrein te Sterksel. Arnhem.
- Kok, J. (2007) Broedvogels van Landgoed Providentia in 2007. Beek/Ubbergen.
- Limpens, H. e.a. (1997) Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Utrecht.
- RAVON (diverse jaren) Verspreidingsatlassen reptielen, amfibieën en vissen. Nijmegen.
- SOVON (2002) Atlas van de Nederlandse broedvogels. Leiden/Utrecht.

Bronnen

- Provincie Noord-Brabant Streekplan en natuurinformatie.
Natuurloket Overzicht beschermde soorten.
Ministerie van LNV Natuurwetgevingsaspecten.



Bos met kapvlakte

PLANTENSOORTEN PROVIDENTIA-TERREIN 2007

Acacia	Margriet
Akkerdistel	Melkdistel spec.
Amerikaanse eik	Paardenbloem
Amerikaanse vogelkers	Paarse dovenetel
Amerikaans krentenboompje	Pijpestrootje
Avondkoekoeksbloem	Pinksterbloem
Berk	Rankende helmbloem
Bochtige smele	Rapunzelklokje (?) (t-2)
Boerenwormkruid	Reigersbek
Bolderik	Ridderzuring
Borstelgras	Ruwe berk
Braam spec.	Schapezuring
Brede wespenorchis (t-1)	Slangenkruid
Douglasspar	Speerdistel
Duizenblad	Spiesmelde
Fijnspar	St. Janskruid
Fluitenkruid	Sterrekroos spec.
Gele ganzenbloem	Stinkende gouwe
Gewone dotterbloem (t-1)	Struikhei
Gewone vlier	Struisgras spec.
Gewoon biggenkruid	Teunisbloem
Gewoon knoopkruid	Tormentil
Gewoon reukgras	Veldzuring
Gewoon struisgras	Vijfvingerkruid
Glanshaver	Vingerhoedskruid
Grasklokje (t-1)	Vogelmuur
Grote brandnetel	Vuilboom
Grote waterweegbree	Wijfjesvaren
Grote weegbree	Wilde cichorei
Grove den	Wilde kamperfoelie
Havikskruid spec.	Wilde lijsterbes
Hazepootje	Witbol
Hondsdrif	Witte klaver
Hulst	Zachte ooievaarsbek
Jacobskruid	Zandblauwtje
Kamille	Zandhoornbloem
Klaproos	Zilverspar
Klein kroos	Zoete kers
Kleine klaver	Zomereik
Kropaar	Zwarte els
Kruipende boterbloem	Zwarte toorts
Mannagras	

(?) Voorkomen niet voor 100% zeker.

DIERSOORTEN

bijlage 2

Zoogdieren (5x5 km)

Aardmuis	Konijn (2007)
Bosmuis	Mol (2007)
Bruine rat	Muskusrat
Bunzing	Ree
Eekhoorn (2007)	Veldmuis
Egel (2007)	Vos (2007)
Haas (2007)	Woelrat
Huismuis	Zwarte rat
Huisspitsmuis	

Vleermuizen (VZZ, 2007)

Franjestaart	Laatvlieger
Gewone dwergvleermuis	Rosse vleermuis
Gewone grootoorvleermuis	Watervleermuis
Grijze grootoorvleermuis (niet op Providentia-terrein)	

Vogels (SOVON, 2007) - broedvogels

Appelvink	Matkop
Boomklever	Merel
Boomkruiper	Pimpelmees
Ekster	Ringmus
Fitis	Roodborst
Gaai	Spreeuw
Goudhaan	Staartmees
Gauwe vliegenvanger	Tijftjaf
Groene specht	Turkse tortel
Groenling	Vink
Grote bonte specht	Winterkoning
Heggenmus	Witte kwikstaart
Holenduif	Zanglijster
Houtduif	Zwarte kraai
Kauw	Zwarte mees
Koolmees	Zwarte specht
Kuifmees	

Overige waarnemingen (Nieuwland Advies en VZZ):

- Bosuil
- Buizerd
- Kerkuil
- Sperwer

Reptielen en amfibieën (5x5 km)

‘Groene kikker’ (2007)	Hazelworm
Alpenwatersalamander	Kleine watersalamander (2007)
Bruine kikker (2007)	Levendbarende hagedis (2007) (?)
Gewone pad	

Vissen (5x5 km)

Driedoornige stekelbaars	Tienddoornige stekelbaars
--------------------------	---------------------------

Dagvlinders (5x5 km)

Argusvlinder (2007)	Hooibeestje (2007)
Atalanta	Icarusblauwtje (2007)
Bont zandoogje (2007)	Klein geaderd witje
Boomblauwtje	Klein koolwitje (2007)
Bruin zandoogje (2007)	Kleine vuurvlinder (2007)
Bruine eikepage	Koevinkje (2007)
Citroenvlinder	Koninginnepage
Dagpauwoog (2007)	Landkaartje (2007)
Distelvlinder (2007)	Oranje zandoogje (2007)
Geelsprietdikkopje	Spiegeldikkopje
Groot dikkopje	Zwartsprietdikkopje (2007)
Groot koolwitje (2007)	



Nieuwland Advies

Nieuwland Advies is een adviesbureau, gespecialiseerd in beleidstrajecten voor het stedelijk en landelijk gebied. Nieuwland Advies is sterk in de praktische uitwerking van dat beleid in beheer- en inrichtingsplannen, onderzoek en expertise-ontwikkeling en in de organisatie en uitvoering van communicatie-activiteiten. Onze kracht ligt in creatief meedenken en in de kennis van het beleid en de praktijk. Het proces - de communicatie, het draagvlak en het meedenken van betrokkenen- krijgt bij ons veel aandacht. Nieuwland Advies staat voor ruimtelijke kwaliteit. De principes van een duurzame samenleving komen terug in onze dienstverlening en bedrijfsvoering.

Nieuwland Groep

Nieuwland Advies

bezoekadres **Haagsteeg 4**
postadres **Postbus 522**
6700 AM Wageningen
telefoon + **31.(0)317.467.246**
fax + **31.(0)317.467.200**
e-mail **advies@nieuwland.nl**
www.nieuwlandadvies.nl

Nieuwland Automatisering

bezoekadres **Plantsoen 15**
postadres **Postbus 522**
6700 AM Wageningen
telefoon + **31.(0)317.421.711**
fax + **31.(0)317.425.046**
e-mail **info@nieuwland.nl**
www.nieuwland.nl

Nieuwland Opleidingen

bezoekadres **Plantsoen 15**
postadres **Postbus 522**
6700 AM Wageningen
telefoon + **31.(0)317.421.711**
fax + **31.(0)317.425.046**
e-mail **info@nieuwland.nl**
www.nieuwland.nl